

ქრონიკა

ლერი თავაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის საქართველოს ისტორიის ინსტიტუტის შრომების პირველი ტომის პრეზენტაცია

2011 წლის 18 თებერვალს ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისში გაიმართა თსუ ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის საქართველოს ისტორიის ინსტიტუტის შრომების I ტომის (გამომცემლობა „მერიდიანი“, 2011) პრეზენტაცია.

აღნიშნულ ჟურნალში წარმოდგენილი ნაშრომები, ქრონოლოგიური პრინციპით არის დალაგებული მათი ავტორები არიან თსუ-ს საქართველოს ისტორიის ინსტიტუტის პროფესორ-მასწავლებლები, დოქტორანტები და საქართველოს ისტორიის პრობლემის კვლევით დაინტერესებული სხვა მკვლევარები. სტატიების დიდი ნაწილი საკონფერენციო მოხსენებათა სახით წარმოდგენილი იყო 2010 წლის 28-29 ოქტომბერს იმავე ინსტიტუტის ეგიდით ჩატარებულ სამეცნიერო კონფერენციაზე.

სხდომას უძღვებოდა თსუ ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დეკანი პროფესორი დარეჯან თვალთვაძე. შესავალი სიტყვაში მან მოკლედ ისაუბრა იმ წარმატებული ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც ფაკულტეტზე ჩატარდა ბოლო პერიოდში. დ. თვალთვაძემ მოულოცა ავტორებსა და რედაქტორებს აღნიშნული ჟურნალის გამოსვლა და საგანგებოდ ისაუბრა იმ დიდი სამუშაოს შესახებ, რაც მათ გასწიეს შრომების I ტომის გამოსაცემად. მისი აზრით, ჟურნალი მნიშვნელოვანია იმდენად, რამდენადაც მასში მრავალადაა წარმოდგენილი სა-

ქართველოს ისტორიის პრობლემატიკაზე მომუშავე სხვადასხვა დარგის სპეციალისტთა ნაშრომები.

შემდეგი სიტყვით გამოვიდა ამავე ფაკულტეტის დეკანის მოადგილე, ჟურნალის ერთ-ერთი რედაქტორი პროფესორი თელო ღუნდუა, რომელმაც ხაზი გაუსვა ჟურნალის მნიშვნელობას და იმ სამართალმემკვიდრეობას, რომელიც საქართველოს ისტორიის ინსტიტუტს აკავშირებს ადრე არსებულ საქართველოს ისტორიის კათედრასთან. უნივერსიტეტის დაარსების პირველივე დღეებიდან, აღნიშნული მიმართულება ავანგარდში ედგა იმ სამეცნიერო საქმეს, რომელიც უწყვეტად მიმდინარეობს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. მისი აზრით, ჟურნალი საინტერესოა იმიტომაც, რომ მასში, სტატიების გარდა, წარმოდგენილია საერთაშორისო პრეზენტაციები, რეცენზიები, ქრონიკა და სხვა რუბრიკები. მან მადლობა გადაუხადა კრებულის ყველა ავტორს და რედკოლეგიის წევრებს, მათ შორის: აკად. მარიამ ლორთქიფანიძეს და გიული ალასანიას, რედაქტორებს პროფესორ მარიამ ჩხარტიშვილს და ალექსანდრე ბოშიშვილს, ასევე დეკანს პროფესორ დარეჯან თვალთვაძეს და გამომცემლობა „მერიდიანის“ გუნდს კახაბერ რუსიძის ხელმძღვანელობით წიგნის მაღალხარისხოვნად დაბეჭდვისათვის.

მომდევნო სიტყვით გამოვიდა ჟურნალის კიდევ ერთი რედაქტორი, პროფესორი მარიამ ჩხარტიშვილი. მან მადლობა გადაუხადა დამსწრე საზოგადოებას იმ ინტერესისთვის, რაც მათ გამოიჩინეს ახალი გამოცემისადმი, ასევე ავტორებს, თანარედაქტორებს, ჰუმანიტარული მეცნიერებათა ფაკულტეტის სამეცნიერო განყოფილებას და პირადად დეკანს პროფესორ დარეჯან თვალთვაძეს იმ მხარდაჭერისათვის, რომელიც მან აღმოუჩინა საქართველოს ისტორიის ინსტიტუტს აღნიშნული ჟურნალის გამოცემაში, აგრეთვე, საზოგადოდ, იმ კეთილგანწყობილი დამოკიდებულებისათვის, რასაც ის იჩენდა წინა წლებში ინსტიტუტის მიერ განხორციელებული სხვადასხვა მნიშვნელოვანი ღონისძიების ჩატარებისას. გამომსვლელმა ხაზი გაუსვა ჟურნალის უმთავრეს მიზანს: შეასრულოს ქართველოლოგიური კვლევებისათვის მედია-საშუალების როლი, ხელი შეუწყოს დარგის სპეციალისტებს შორის აზრთა გაცვ-

ლა-გამოცვლას და ერთიანი სამეცნიერო სივრცის ჩამოყალიბებას.

აკად. მარიამ ლორთქიფანიძემ ისაუბრა იმის შესახებ, თუ რამდენად დიდი და საპასუხისმგებლოა რედაქციისა და სარედაქციო კოლეგიის საქმე, რის გამოც მან მადლობა გადაუხადა შრომების I ტომის რედაქტორებსა და შემდგენლებს იმ დიდი შრომისთვის, რაც მათ გასწიეს მის მომზადებაში. მ. ლორთქიფანიძემ გამოყო რამდენიმე სტატია აღნიშნული ჟურნალიდან, რომლებიც, მისი აზრით, დიდ ყურადღებას იმსახურებს სპეციალისტ ისტორიკოსთა და, აგრეთვე, საქართველოს ისტორიით დაინტერესებულ ფართო მკითხველთა მხრიდან, მათ შორისაა ის სტატიები, რომლებიც შეეხება ქართველი ხალხის ეთნოგენეზის, კრწანისის ბრძოლაში მონაწილე ქართული ჯარის შემადგენლობის, წმინდანის ფენომენის და ქართული იდენტობის ჩამოყალიბების საკითხებს. მანვე დასძინა, რომ მისასაღებელია, რომ აღდგა ის ტრადიცია საისტორიო კრებულების პუბლიკაციისა, რომელიც წლების განმავლობაში არსებობდა საქართველოს ისტორიის კათედრაზე (ამჟამად ინსტიტუტი).

ჟურნალის დეტალური ანალიზი წარმოადგინა სოხუმის უნივერსიტეტის პროფესორმა ზურაბ პაპასქირმა, რომელმაც ხაზი გაუსვა იმ სასიამოვნო ფაქტს, რომელიც ბოლო წლების განმავლობაში შეიმჩნევა, კერძოდ, ეს არის საქართველოში სამეცნიერო აქტივობის გამოცოცხლება. ზ. პაპასქირის თქმით, თითქმის არც ერთი ნაშრომი, რომელიც კრებულშია წარმოდგენილი, არ შეიცავს ფაქტების მშრალ კონსტატაციას, ნაშრომები მრავალი სამეცნიერო სიანლის შემცველია. მისი აზრით, რამდენიმე ნაშრომი უფრო მოიგებდა, თუ მათი სამეცნიერო აპარატი უფრო სრულყოფილად იქნებოდა წარმოდგენილი. მანვე გამოყო გ. ღუნდუსა და თ. ღუნდუს თანაავტორობით შესრულებული ნაშრომი გიორგი V ბრწყინვალის დროინდელი სამონეტო ემისიების შესახებ, სადაც მყარი არგუმენტების საფუძველზე დასაბუთებულად არის უარყოფილი ე.წ. „გიორგაული“ თეთრის არსებობის ფაქტი. როგორც ნუმიზმატიკური მასალების ანალიზით ირკვევა, გიორგი V ბრწყინვალეს არ მოუხდენია ეროვნული სამონეტო ემისიის განახლება, რო-

გორც აქამდე მიიჩნეოდა ქართულ ისტორიოგრაფიაში. აღნიშნა, ის ღირებულებები, რაც გააჩნია სხვა პუბლიკაციებს.

ჟურნალის შესახებ ვრცლად ისაუბრა პროფესორმა დიმიტრი შველიძემ. მან აღნიშნა, რომ უკანასკნელ დროს ქართულ სამეცნიერო სივრცეში გაიზარდა ნაშრომებისა და სტატიების რაოდენობა, რაც, მისი აზრით, გარკვეული სოციალური ფაქტორებით არის განპირობებული. ყველაფერ ამას, ლოგიკურად, თავისი დადებითი და უარყოფითი მხარეები აქვს. დ. შველიძემ ვრცლად დაახასიათა ყველა ის ნაშრომი, რომელიც შრომების I ტომში არის გამოქვეყნებული და გამოკვეთა ის სამეცნიერო სიახლეები, რომელიც მათშია წარმოდგენილი. ყოველივე ზემოთ თქმულის საფუძველზე მომხსენებლის განცხადებით, აღნიშნული კრებული მნიშვნელოვანი შენაძენია ქართული ისტორიოგრაფიისათვის.

ზემოაღნიშნულის გარდა, პრეზენტაციაზე გამოითქვა მრავალი შენიშვნა და კეთილი სურვილი ახლად დაფუძნებული კრებულის მისამართით. გამოიკვეთა ის ძირითადი კონტურები, რაც შრომების შემდგენლებმა უნდა გაითვალისწინონ მომავალში.

საერთო ჯამში, ახალმა ჟურნალმა დამსწრე საზოგადოების დადებითი შეფასება დაიმსახურა. ჟურნალის რედაქტორების განაცხადს იმის შესახებ, რომ იგეგმება თსუ ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის საქართველოს ისტორიის ინსტიტუტის შრომების პერიოდულ ორგანოდ ქცევა, წელიწადში, სულ მცირე, ორი ნომრის გამოცემა მაინც, აუდიტორია დიდი მოწონებით შეხვდა.